

Bilder fra ulike aktiviteter i og omkring fabrikken

Sosiale aktiviteter.

Avd 49 og funksjonærforeningen arrangerte skirenn for barn og voksne. Etter skirennet var det skiseksa på huset. Først for barna så for de voksne på kvelden med musikk og dans. Her ser vi noen ivrige deltagere.

Wilhelm Borgesen jobbet på kontoret med regnskap.

Magne Davidsen jobbet på Bleikeriet

Kåre Sollie

Haldor Herberg

Noen måtte også være tilskuere. Halvar og Randi Dalby. Halvar jobbet på verkstedet.

Hans Udal kjørte totanin på lastebil til stasjonen

Kasper Smedsrud

Halvar Dalby

Harald Åslund

Byggeaktiviteter

Det var nesten kontinuerlig aktiviteter med fornyelser og utvidelser i fabrikken. Her har vi samlet noen.

Overingeniør Sverdrup kom fra Saugbrugs da han overtok som sjef i 1950. Han fikk gjennomført en lang rekke viktige investeringer under hele 50 tallet.

Her fra Samhold i 1954.

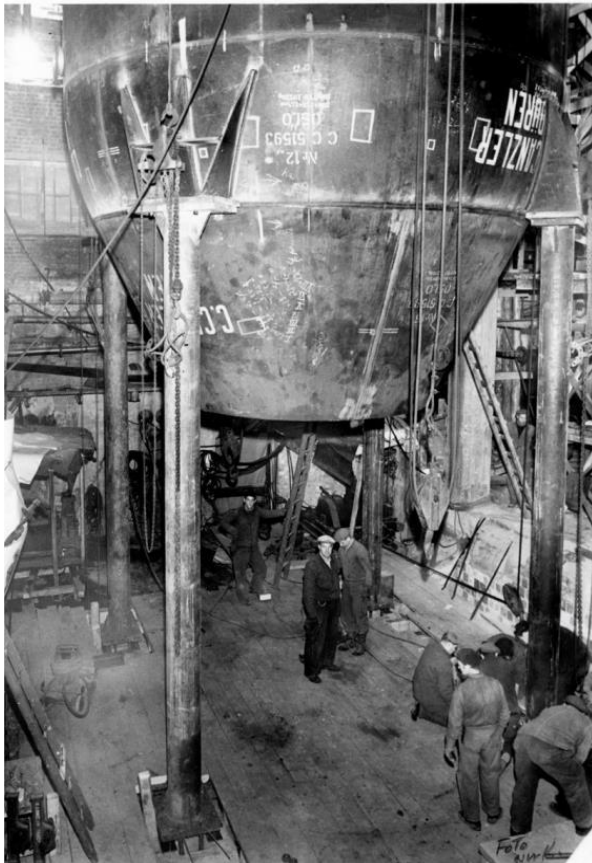
Store moderniseringsarbeider fullført ved Toten Cellulosefabrikk

Kokeriet påbygget og ny koker innsatt. Ny kraftstasjon på 1800 HK og elektrokjel for 18000 kW spillkraft

Den kjempestore flissiloen er Skandinavias største. For lite tømmer og uheldig hvis myndighetene griper inn i prisforhandlingene, sier overingeniør Sverdrup

Øverst: Innrykk på fabrikken. Kokeriet med det nye påbygget i midten. Stillasene er reist p. g. a. takreparasjoner. Under litt av den lange turbinledningen som snor seg som en slange oppover Hunnaelvas dalbøe. Innfelt: overingeniør Georg Sverdrup ved arbeidsbordet.

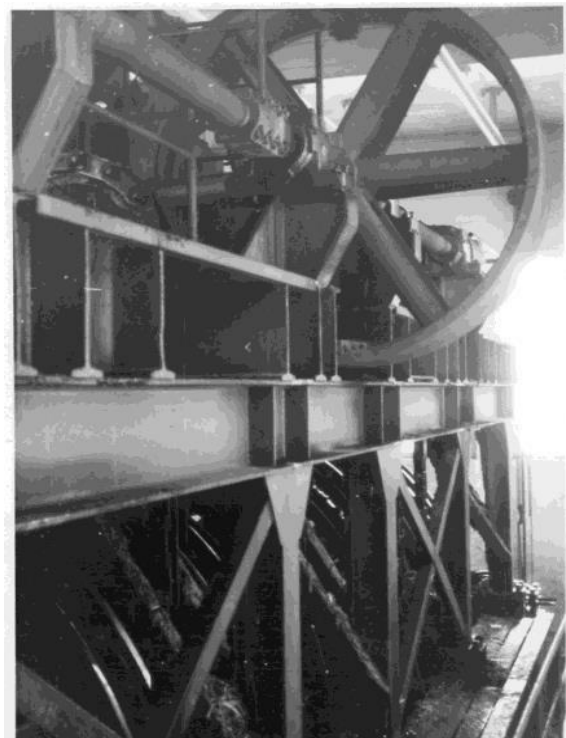
Fra byggingen av den første kokeren i syrefast stål i 1953. Gjennom 50tallet ble alle de tre gamle kokerne byttet til syrefast.

Bilde ovenfra og ned i en kokekjel. Rengjøring og inspeksjon av disse i fellesferien var ikke av de mest populære sommerjobbene.

Flissilo ble bygget i 1953. Første og største i Norge. Ble støpt med glideforskaling på 10 dager. 38 meter høy.

I 1956 ble det gjort store oppgraderinger i renseriet slik at man skulle bli uavhengige av anlegget på Rambekkmoen. Her fra barke-trommelen

I tidligere tider var transport og håndtering av tømmer i stor grad basert på manuell innsats.

LESSING AV TØMMER: Mye av tømmeret ble fraktet inn til Cellulosen med toget. Her et bilde fra sidesporet i Hunndalen.

ARBEIDSKARER: Ole Ellingsen som var tømmerinspektør for Toten Cellulose fra 1920 til 1934. Navnet på tømmerhoggerne han står sammen med er ikke kjent.

TØMMERMÅLING: Tømmermåling var en høytidlig affære. Mannen i mørk dress og hatt med tømmerklavener Ole Ellingsen. Han var tømmerinspektør ved Toten Cellulose fra 1920 til 1934.

Oppland Arbeiderblad 6. august 2005

Anbud paa tømmerlagring
ved
A/S Toten Cellulosefabrik.
Anbud paa lagring av 30 til 35,000 tylvter tømmer paa Ram-
bækmoen mottages inden 20. april.

Vestopland 7. april 1923

For å kunne handtere tømmeret som kom med lastebil var det behov for løftekraft og den første tømmertrucken ble kjøpt inn.

VI DEMONSTRERER bedre og billigere LASTING:
 fredag 23. februar kl. 12.00 i Ludvig Nygård's skog og stenbrudd
 ved Nygård st., Gjøvik.

**BOLINDER-MUNKTELL's NYE LASTEMASKIN LM 218
 MED TØMMERKLO**

— den nye og mest fornuftige tømmerlaster De kan ønske: 56 HK og kapasitet opp til 2 400 kg (nedre stilling) og 3,5 m lastehøyde (kapasitet 1 800 kg) 5 hastigheter både fremover og bakover, førerhus med lastebilkomfort Tilleggsutstyr gjør LM 218 til en universalmaskin for alle lasteoppgaver BOLINDER-MUNKTELL LM 218 skjærer radikalt ned på arbeidstimer og omkostninger — og egner seg like godt for opplasting på traktortilhenger som på bil og godevogn.

Efter demonstrasjonen diskuteres lasteproblemer og LM 218 over en kopp kaffe Filmfremvisning.

Arranger: **BOLINDERS NORSKE A/S**
 Vognmannsgaten 18 · Oslo

GJØVIK MASKINFORRETNING
 Gjøvik. - Tlf. 72 204.

En lønnsom investering for effektiv tømmerlasting — en selvfølge også på sagbruk og fabrikkotmer.

Toten Cellulose var tidlig ute med å ta i bruk slikt utstyr og her ser vi at forhandleren benytter TC som showroom i 1962.

Renseriets hvor tømmeret ble rensert for bark og hugget til flis ble modernisert flere ganger. Her ser vi inntaket av tømmer (lengst til venstre) hvor det er en transportør som trekker inn tømmeret til den hvite bygningen. Der ble det kappet i passe lengder før det gikk opp transportøren til høyre og inn i barketrommelen. Nærmest er det en vannkum hvor kabben ble skjøvet bort til saga. Fra 60tallet.

På 60 tallet ble det behov for mer lagerplass til reservedeler og annet utstyr så det ble bygget på en etasje på bygget som inneholdt portvakt og lønningskontor.

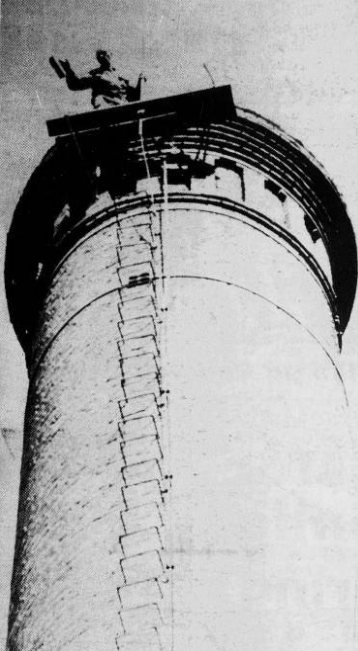
Bleikeriet ble utvidet med to nye hollendere på 1960-tallet (tanker med omrøring). Det var alltid et mål å forbedre bleikingen slik at massen ble så hvit som mulig. Det gav høyere pris.

Fyringsolja inneholdt mye svovel som gikk ut med røyken og det tæret på toppen av pipa. Med noen års mellomrom måtte den inspiseres og repareres

Tirsdag 25. juli 1972 SAMHOLD - VELGEREN 5

Luftig jobb i Hunndalen

Erling Hegerland fra Sauda har en meget luftig jobb om dagen. Han arbeider nemlig på toppen av den 52 meter høye skorsteinen i Tøten Cellulosefabrik på Nygard. Dette er så langt fra noen engangs foreteelse for Hegerland. Han kunne fortelle at han har fløyet opp og ned piper siden han var unggutt.

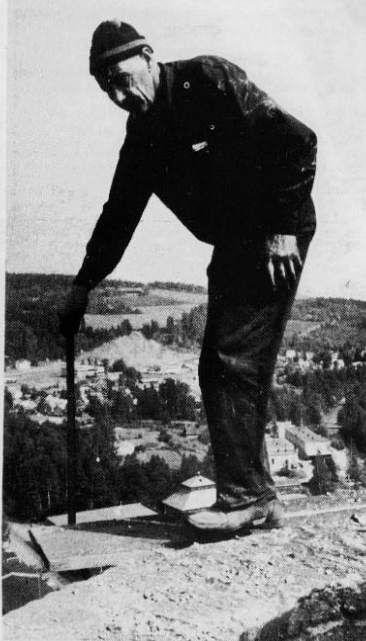
Etter å ha forsert den 52 meter høye pipa opp og ned, kan vi forsikre at bare den delen av jobben er hard nok. Men det ser ikke ut til å plage Hegerland det minste.

Hegerlands jobb i Tøten Cellulose besto i å rive ned den 15 skift høye kranen av pipa og mure denne opp igjen. Han er nå ferdig med rivingen og har begynt med oppmuringen.

Toppen av skorsteinen har stått så og si uberørt i de 70 årene som har gått siden den ble bygget. Disse 15 nye skiftene skal i framtiden forhindre videre tæring i den underliggende delen av pipa. Den gamle kranen var full av sprekker og løse steiner etter så mange års tæring.

Hegerland er også kjent i Tøten Cellulose fra tidligere reparasjoner. I 1960 gikk han over hele pipa og fornyet løse steiner og spekket fuger. Dessuten satte han opp en ny lynavleder. Før fire år siden var han igjen på farten. Da satte han opp nye rundtstående beslag som skal hindre spekkdannelse i skorsteinen.

Det nytter ikke å være skvetten av seg når man skal gjøre slike jobber. Hegerland fortalte at han

har arbeidet i piper på 90 meter. På spørsmål om når han har tenkt å trekke seg tilbake fra dette farlige yrket, svarer han kort og godt at det ikke er farlig. Etter hans mening er det ikke farligere enn å være nede på bakken. Men han innrømmer at det tar en fire-fem år før man blir dus med jobbingen i slike høyder. Det er ikke selve det å oppholde seg så høyt som er verst for nybegynnerne, men det er jobbingen

Hegerland lar seg ikke påvirke av den store høyden. Han jobber med en letthet som de fleste av oss ville tenke oss om to ganger før vi begynte med på kjøkkenbordet.

oppe som er vanskelig å kombinere med høyden, og det tror vi så gjerne.

Arne S.

Hier er Hegerland i gang med rivingen av kranen. Denne vil bli bygget rett opp igjen slik at pipa vil forandre utseende.

Bygging av ny syklontørke for Totanin i 1971. Gjorde det mulig å produsere nye kvaliteter til bruk i oljeindustrien

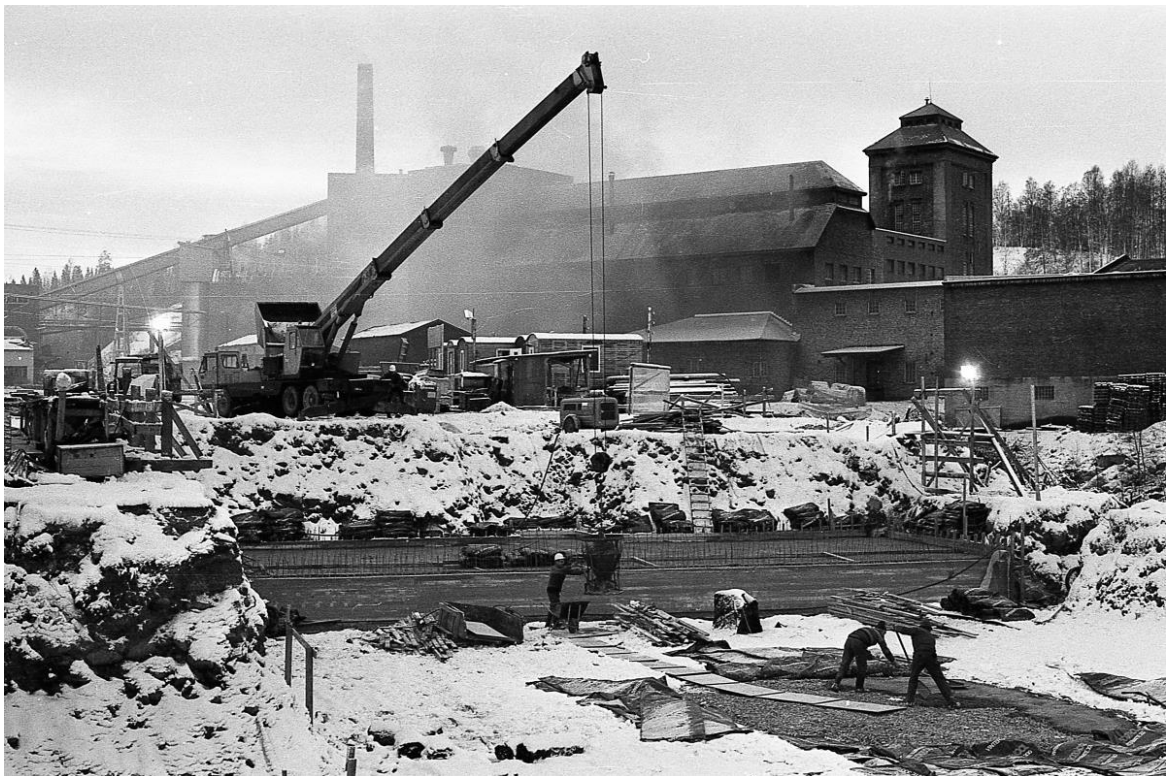
Som vi ser her var ikke HMS oppfunnet enda, men det gikk bra denne gangen også

Det var om å gjøre å henge i stropen for å få jobben gjort.

Bygging av nytt svovellager i 1972. For å få bedre kontroll på luftforurensningen ble det bygd ny ovn for brenning av svovel der hvor det gamle svovellagret lå. Det nye lageret hadde bane rundt i hele taket for å ta inn vaggene som kom med taubanen fra Spåret. Her ses Alf Brattlie som skruer sammen stålkonstruksjonene

Bygging av renseanlegg. I 1970 kom det nye krav til utslipp i vassdrag og Mjøsaksjonen ble igangsatt i 1973. For Toten Cellulose var det viktigste bidraget til reduksjon av utslipp bygging av et sedimenteringsbasseng for å fange opp trefibre og treavfall fra produksjonen. Staten gav et lån på 25 millioner og bassenget sto ferdig i 1976.

I november 1980 oppsto brann i transportøren fra flissiloen og opp til kokeriet. Denne ble erstattet av et rør hvor flisa ble blåst opp på kokeriet slik at fabrikken kom i gang igjen etter bare et par ukers stopp. På dette tidspunkt var fabrikken allerede vedtatt nedlagt.

Stans i to uker etter brann ved Cellulosen, men:

Håp om å unngå omfattende permitteringer

Det er foreløpig ikke brakt på det rene hvor store verdier som gikk tapt under en brann i flisanlegget på Toten Cellulosefabrikk lørdag morgen. Fabrikkssjef Karl Ander opplyser at det ihvertfall vil bli et avbrudd på minst to uker, og at det på et møte i dag skal tas stilling til hva som skal skje med de ca. 100 som har sitt arbeid på denne avdelingen. Det er klart at produksjonen vil komme i gang igjen.

Det var betjeningen på kokeriet som oppdaget brannen ved 5-tiden og fikk varslet brannvesenet. Til tross for at ilden ble raskt slukket, må anlegget betraktes som totalskadet.

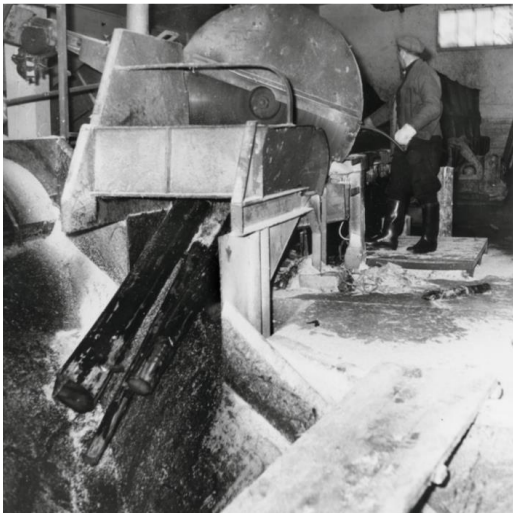
Arsaken til brannen er ikke klarlagt, sier lensmannsbetjent Stein Ole Olstad ved Vardal lensmannskontor. Det er flere teorier, og i løpet av dagen skal vi forsøke å klarlegge disse.

OVER TIL SIDE 9

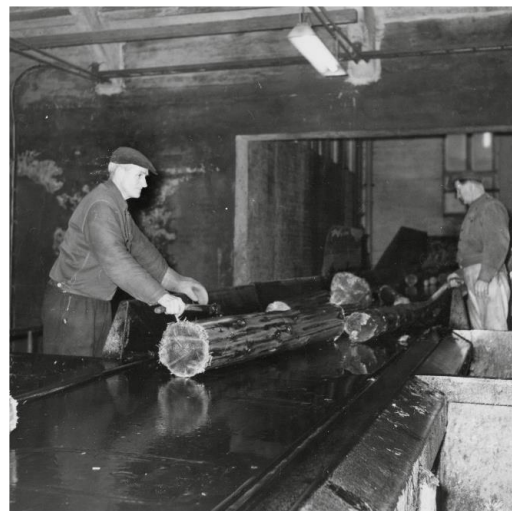
Oppland Arbeiderblad 17.november 1980

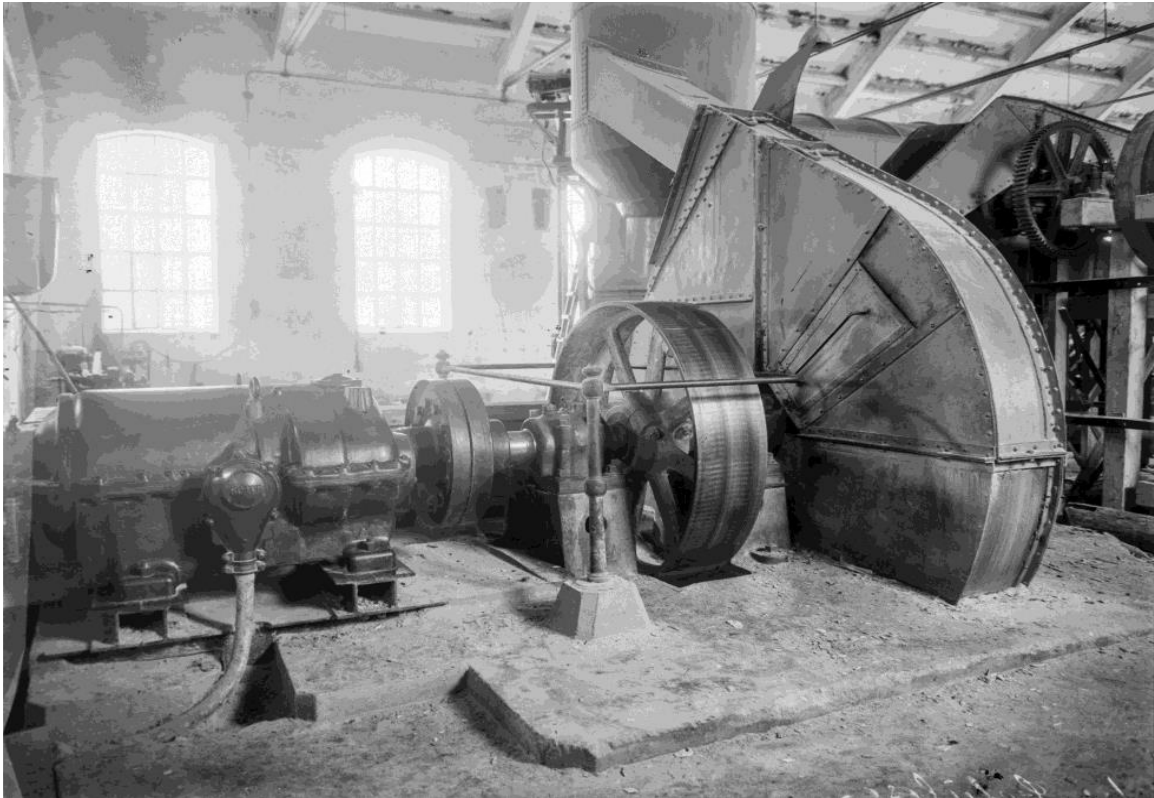
Her blir tømmer og kabb fløytet fram til kjerraten som trekker det inn til kappsaga. Fløtekummene ble erstattet av transportbrett på 60 tallet.

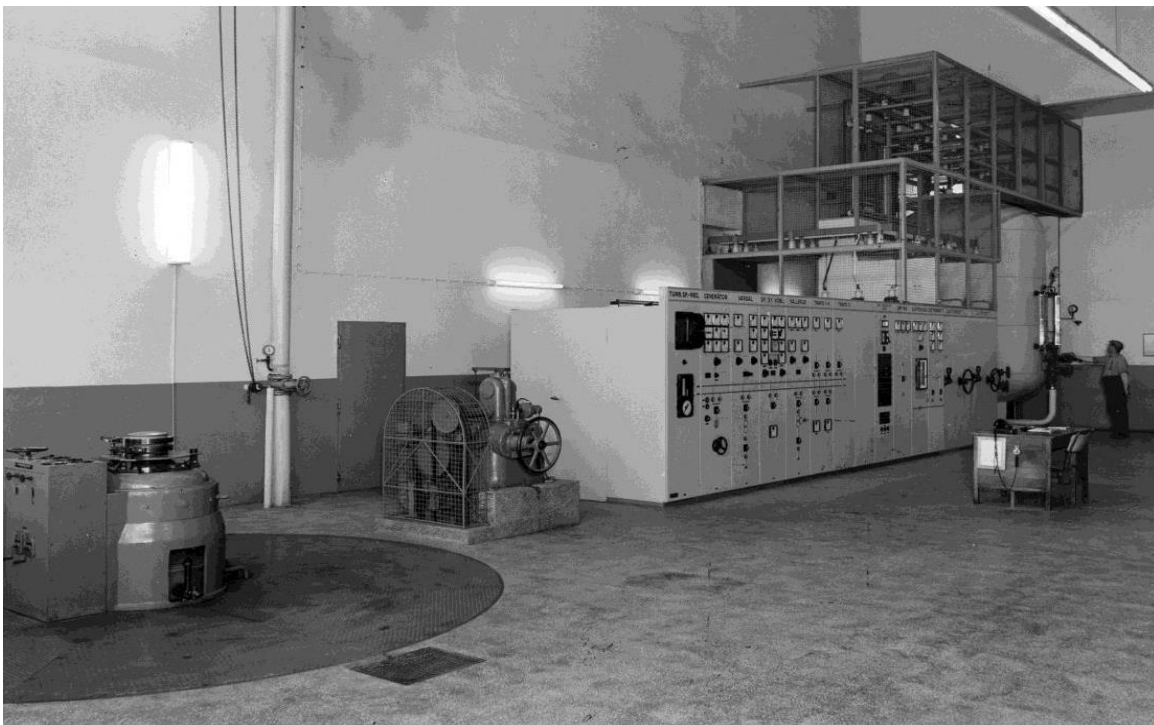
Her kappes tømmeret til passe lengder før det sendes videre til barketrommelen. Det var eget verksted på renseriet for kvessing av sagblad og kniver.

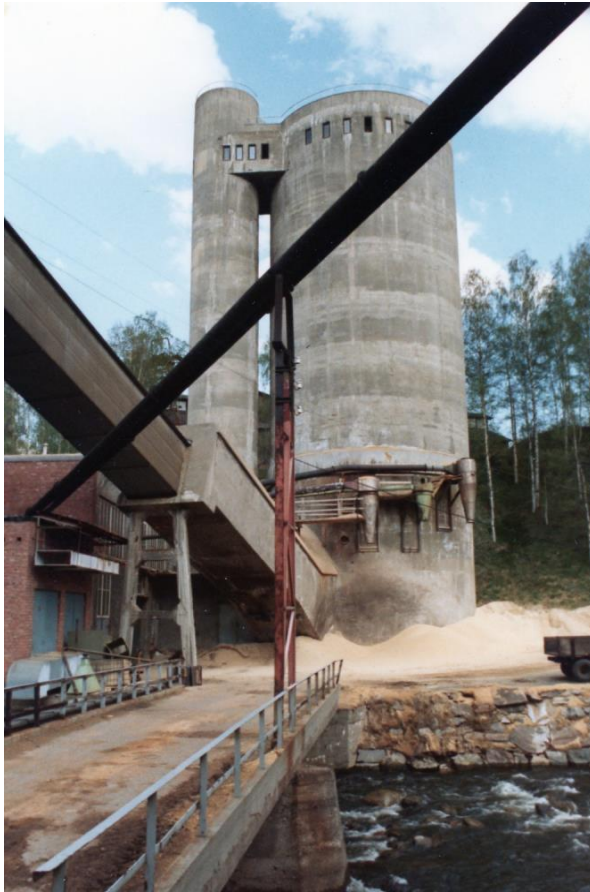
Fra før moderniseringen av renseriet på 50 tallet. Kubben kom ferdig barked fra Rambekkmoen, men måtte sjekkes og kanskje bakes bedre før den ble hugget opp.

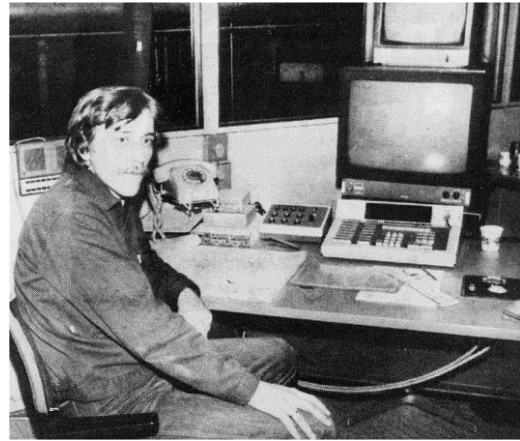
Huggeren på renseriet som hogg opp kabben til flis som så gikk til flissiloen og videre til kokeriet. Forferdelig leven når denne gikk.

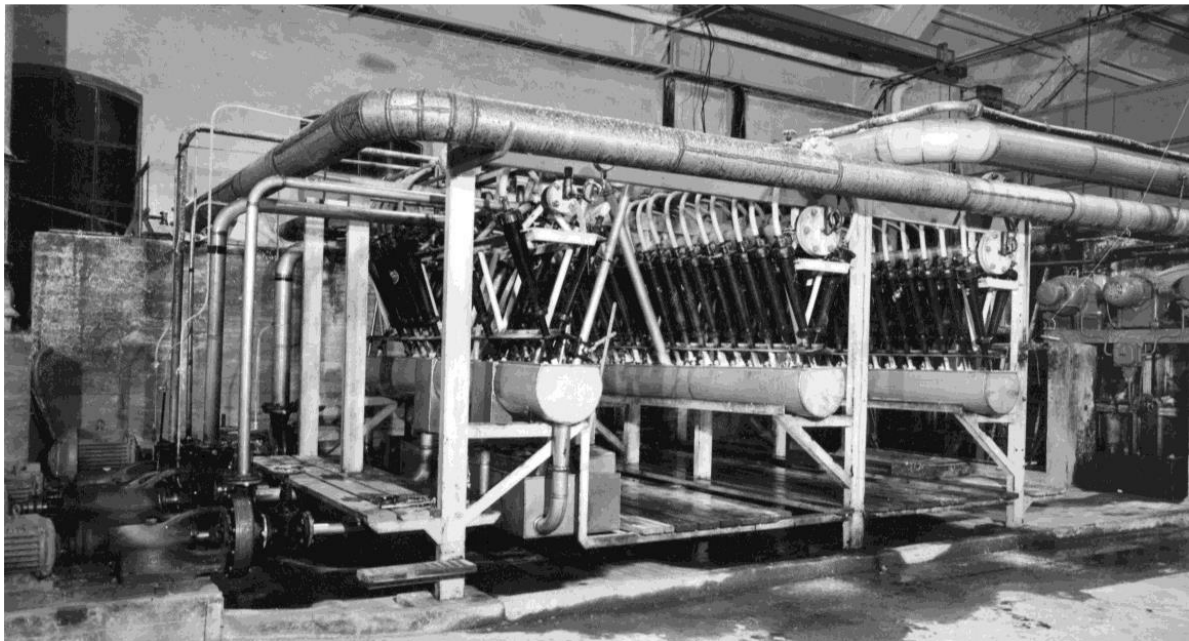
Fra kraftstasjonen som ble bygd ny på 50tallet. Til venstre ser vi toppen av generatoren. Resten av generatoren og turbinen sitter under gulvet. Til høyre ser vi tavlefeltet med styringen av kraftverket og fordeling av strøm til fabrikken. Helt til høyre står elektrokjelen som produserte damp når det var billig strøm.

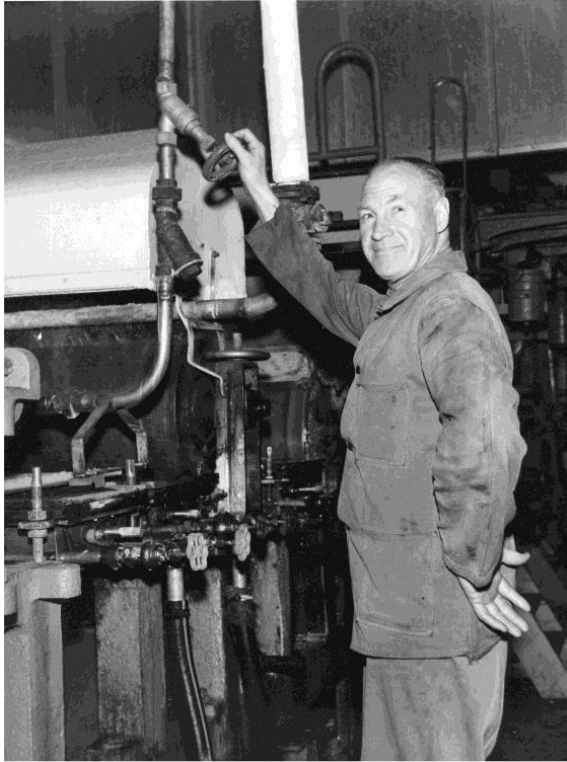
Flissiloen som ble bygget på 10 dager i 1953.

Fra flissiloen gikk det en transportør opp til kokeriet. Noen få år før nedleggelsen ble det investert i en datastyring for kokeriet. Her ses Per Ulimoen foran skjermen. Kokeprosessen var avgjørende for kvaliteten på sluttproduktet. Hver koker var på 220 kubikkmeter. Kokingen foregikk i 8-10 timer med damp på 150 grader og kokesyre laget av ammoniakk og svovelgass. Om kvaliteten på syra var for svak og trefibre ikke ble løst opp hendte det at alt ble sendt i elva.

På sandfangeren ble uønskede bestanddeler etter kokingen filtrert ut i flere trinn slik at det var bare rein masse med trefibre som slapp videre inn til blekeriet

Etter at massen hadde blitt bleket ble den sprayet ut på en wire slik at mest mulig vann kunne presses ut før den gikk i tørkemaskinen i pappsalen. Prosessen måtte justeres med nennsom hånd.

Cellulosearkene med innpakning presses til ferdig balle og gjøles med ståltråd før de går ut til taubanen opp til Spåret. Opp gjennom årene var det noen som fikk ødelagt en hånd i pressa som ble drevet av vanntrykk. Pressa var gammel og slitt og ikke sjelden ble det stopp slik at den måtte repareres.

Etter at cellulosen kom ut av tørkemaskinen ble den klippet opp i ark som så ble stablet til riktig vekt for en balle. Det ble også laget større ark som ble brukt som innpakning. Nedenfor blir de brettet og klargjort. I bakgrunn ser vi pressa som komprimerte ballen.

Tanker for bearbeiding av lut før den gikk til Totanin-produksjonen. Avdelingen ble kalt Rosenblad

Ole Ellingsen fyller sekker med Totanin på 1950-tallet. Prosessen ble forbedret i flere omganger og på slutten var sekkefyllingen automatisert. Ole Ellingsen jobbet i fabrikken i 52 år og fikk Kongens fortjenestemedalje.

Nedre del av syklontørke for Totanin-pulver i Niro-avdelingen

Totanin kunne også leveres på tønner på 1940-tallet. Det var eget tønnemakeri i fabrikken.

Ove Ellingsen delte ut lønninger og sto også for utlevering av utstyr og deler som de hadde på lager.

Kasper Nymoen og Søren Sørensen stempler ut etter endt arbeidsdag.